

Dr. Martin Luther.

Möödaminewal aastal 10. Now. 1883 saiwad 400 aastat täis, kus Jumal Risti usu puhastamiseks mehe idu maailmasse istutas, kelle nimi ja töö niikaua seisab, kui kristliku kiriku usku weel siin mulla peal leida on.

Talupoja sugust maa kaewaja poeg oli Luther, tema isa saatis teda warakult kooli ja Luther õpis osawaste ega kaebanud wali koolitajate peale. Esite pidi temast seaduse tundja saama, aga tema sõbra surm aeas teda kloostrisse ja usuõpetaja ametisse. Pühast kirjast leidis Luther, et Rooma Katoligi usk wale rööpatesse aegamööda oli satunnut, reis Rooma linna õpetas teda täieste tundma, kui madala järjele usku rusuti ja Tetseli patu andeks andmise kauplus aeas Lutherit awalikult Paawsti wastu sõda pidama ja kirja tükisid kiriku ukse külge lööma, mis peale teda kiriku wande alla pandi. 1520 aastal 10. Now. aga põle-

tas Luther Paawsti wande kirja awalikult ära, ja alustas usu puhastust. Meie pilt näitab Lutherust wande kirjaga, kus ta teda läbi on lugenut ja järele mõeldes seisab. Wande kirja põletamisega tõusis suur torm Lutheri wastu ja kui Jumal ja ülemad teda ei oleks hoidnuwad, siis oleks Paawst Lutherust wist, kui Job. Hussi praadinut. Luther puhastas kirikut inimeselikuist seadustest ja saatis Jumala teenistust jälle wana Apostlite seadusesse tagasi. Tema pani Piibli raamatu algus kirjadest Saksa keelde ja andis teda täielt rahwa kätte. Lutheri usk tungis Läänemere kaldale meie hulka ja kaotas siit katoligu usu suutumaks. Lutheruse risti usku loetakse tänasel päewal kõige harilikumaks waimu sihiks ja tema õpetust kõige lahkemaks teeks Jumala juurde Kristuse läbi saada ja igawest binge õnnistust leida. Sellepärast on ka meie kohus meest austada, kes waimu ahelad murdis ja usu wabatust meie hulka saatis.

J. Päru.

Wesi.

Taewast langeb ta,
Taewa tõuseb ta,
Ja jälle maha
Peab ta langema,
Igaweses wahetuses. — Göthe.

Jõutu on inimene loomu seaduse wastu, mis Jumal senna sisse on loonut, ja sisski on inimese kätte antut, loomu oma tarwituseks pruukida. Inimene ei wõi loomu seadust mitte sugugi teisiti seada, aga ta wõib loomu jõudu oma kasuks tarwitada, kui ta teda õieti tunneb ja oma tööle abiks wõtab.

Maailma algmisest on wesi kuuma läbi auruks ennast muutnut ja külma läbi jälle weeks saanut, aga esite sada aasta eest on inimene seda muutust oma kasuks, auurumasina juures tarwitama hakanut. Nõnda sama on ka loomu algusest Elektri wägi maailmas olnud, aga meie aeg on teda

Eesti-rahwa Kasuline Kalender 1884, lk. 19